

Nehirde Kayık Sefası

– REİS-1 · 14 Ocak 2013

NEHİRDE KAYIK SEFASI

Güneşin, hükümdarlığını ilan ettiği bir temmuz günüydü. Güneş, her şeyi kavuruyor, kavuruyor, kavuruyordu... İnsanlar, sığınacak bir gölge arıyorlardı. Yüzlerindeki, alınlarındaki terleri silerken “Bu sıcak da ne böyle?” diye söyleniyorlardı.

Her yer terk edilmiş, sahipsizmiş görünümüne ve sessizliğine bürünmüştü. Altın başaklar olgunlaşmış hasat mevsimi verimli geçtiği için sadece köylünün yüzü gülüyordu. Onun için bu sığağa, sadece onlar aldırış etmiyorlardı.

Abdullah Bey’le ırmak kıyısında aheste adımlarla dolaşıyorduk. Art arda dizilmiş kayıklar bile bu yalnızlıktan ve sıcaktan nasiplerini almıştı. Onların sıkıntılarını giderecek Hızır gibi bir teklif, nehirde kayık sefası yapma teklifi, Abdullah Bey’den geldi. “İyi de sahibini nasıl bulacağız?” diye sorduğumda etrafına bakınan, on altı yaşlarında, kıvrık saçlı, gözlerinde istikbal endişesi ve sıkıntı çekmiş hali okunan sohbetimiz sırasında da öksüz olduğunu öğrendiğimiz bir genç cevap olarak çıkageldi.

- Buyur abi! Emret abi, dedi.

Biz derdimizi ona arz ettikten sonra kayığa bindik. Nehirdeki yolculuğumuza başladık. Kullanmasını bilmediğimiz için ikimiz de üstümüzü başımızı ıslatıyorduk. En faz-la da ben ıslatıyordum galiba. Bu ıslanma bizi serinletiyor, yanımıza almadığımız suyun kadrini öğretiyordu.

Üstat Yahya Kemal’in:

Âheste çek kürekleri, mehtâb uyanmasın,
Bir âlem-i hayâle dalan âb uyanmasın.

Mısraları yerine:

“Aheste çek kürekleri, üstümüz ıslanmasın.” dedim. Bazen kıyıları ya da sellerle sürüklenmiş ağaç dallarına çarpıyordum. İyi ki etrafımızda bize gülenler yoktu. Alaycı gözlerden kaçmak zor olurdu. Yiğidi öldürüp hakkını yememek lazım. Abdullah Bey, benden daha güzel kullanıyordu.

Hayret ki ne hayret!.. Güzelce giderken kıyıya çarpacağım ya da arkadaşımı biraz serinleteceğim.

Hatalarımı örtmek için bu ırmak ve şehir hakkında hemen bilgi vermeye başlıyordum. Ne de olsa ben kılavuzdum.

- Bu ırmak üstünden bakınca hiç akımıyormuş gibi bir izlenim uyandırır. Siz, görme duyunuzun baltalanmış olacağını zannedebilirsiniz. Hâlbuki o, dipten akar. Bir insan boyundan fazla derindir. Sağ tarafa gittiğimiz bu yön, Çağlayan’a, sol istikamete gideceğimiz yön ise Boğaz’a, daha sonrası denize ulaşır.

Abdullah, beni çok güzel dinliyordu. Çağlayan’a nihayet geldik. Buraları çok beğendiğinden ve buralara bir kez daha geleceğinden söz etti bana. Kayığı, kıyıya çekip şelalenin üstünde gezinmeye başladık. Su, sanki bizi sürükleyip götürmek ister gibiydi. Fakat suya böyle bir fırsat vermedik. Gözlerimiz kamaştığı

için billur görünümlü, güneş ışınlarını rengârenk aksettiren suya bakamıyorduk.

Şelale'de çocuklar yüzüyor, kadınlar çoğu zaman bellerine kadar suya giriyor, şoförler arabalarını yıkıyor, kimileri ağaçların altında kestiriyor, ya da piknik yapıyorlardı. Bu gözlemimizin müziğini arabalardan, piknik yapanların yüksek ayardaki müzik sesleri yapıyordu.

Karşıdaki eski değirmeni de gezdikten sonra geri döndük. Kayığın sahibi çocuğu bulduk. Abdullah Bey, onunla sohbeta bayılıyordu. İkimiz de ona okumasını tavsiye ettik. Ona iki yüz lira daha vererek yeni güzergâhımıza doğru hareket ettik.

Abdullah çarptığında ben kakhahalara boğuluyor, hem öğrenmek ve hem de ona hava atmak amacıyla asılıyordum küreklere. Düşündüm de bir zamanlar atalarımız, okyanuslarda kürek çekerek nasıl düello etmişler. Ya biz? Biz üstümüze... Pardon pardon... Serinliyoruz değil mi ya? Hatalarım yine artınca sarıldım kılavuzluk görevime.

- Son bir iki yıla kadar burada gemiler yapılır ve onarılırdı. Fatih, buradan geçerek Amasra'yı fethetmiş. Tonluk gemiler, bu ırmağın içlerine kadar girebiliyor. Bu güzellikte bir ırmak, gerçekten çok azdır. Bu ırmağı, özelliğinden dolayı sınavda bile sormuşlardı.

Bu konuşmalarım esnasında farkına varmadan Yalı'yı, Gasane'yi (Gazhane) geçmiştiz. O, beni meraktan sessizce dinliyordu. Buraları çok beğendiğini, lafımı balla keserek söylüyordu.

Tavuk çiftliğine geldiğimiz belli oldu. Pislik diz boyuydu. Burnumuzu tutuyorduk. Mezbahaneyi geçerken burun kemiklerimiz iki kere kırıldı sanki. Abdullah'ta hiç bir ses seda yoktu. O, etrafını ve görebildiği güzellikleri seyretmekle meşguldü. Köylülerin kayıkçılarla pazarlık yaptıklarına şahit olduk. Köprü olmadığı için karşıdan karşıya kayıklarla geçiyorlardı. Ben, sessizliği tekrar baltaladım:

- Irmağın bu tarafında oturan köylüler var. Karşıdan karşıya ancak bu şekilde geçebiliyorlar. Bu insanların sel suları taşıdığına geçemedikleri de olur. İnsanın ulaştığı her yer, doğallığını yitiriyor. Kendi ellerimizle idam sehparımızı hazırlıyoruz.

Biraz daha yol aldık. Dudaklarımız, susuzluktan kurudu. Suyun içindeyiz; ama bir çöl ortasındaymış gibi suya hasrettik. İyi ki serap görmüyorduk. Rüzgâr, arada bir eşlik ediyordu bize. Eşlik etmese onun bize küstüğünü zannedecektik.

Uzakta bir düzlüğe kurulmuş, kavaklarla ve meyve ağaçlarıyla bezenmiş bir köy gördük. Parçalanmış ve sağa sola dağılmış cesaretlerimizi bir araya toplayarak kıyıya çıktık. Bizleri ağaçların gölgeleri ilk önce karşıladığı için rahatladık.

Su istediğimiz çocuk, bizi annesine götürdü. Kadıncağızın sunduğu buz gibi su, ferahlığımızı ve serinliğimizi fazlasıyla iade etti bize. Sıkıntılarımızı biraz unutmuş olduk. Bize kıpkırmızı ve tatlı elma da ikram eden bu kadına teşekkür edip yanından ayrıldık.

Hafifçe esen rüzgârla yaprakları hışırdayan kavakların altında yaşlı bir köylü amcayla sohbet ettik. Bize ikram ettiği armutlarla, elmalarla, yüzündeki tebessüm ve cana yakınlığıyla Anadolu insanının güzelliklerinden birkaçını yansıtıyordu bu amca. Suyumuzu depoladık ve "Fora kürekler!" deyip geri dönmeye başladık. Çünkü daha ileriye gitmeye gözümüz kesmedi.

Abdullah Bey, "Şu ileridekiler, arı kovanları mı?" diye sordu. Ona onların arı kovanları olduğunu teyit ettim. Giderken meyvelerden yiyorduk. Etrafımızda bu tattan nasibini almak isteyen birkaç arı uçuyordu. Tatlı canımızın yanmaması için arıları, kovalıyorduk. İslanma hikâyemize bir de arıların

musallatı karıştı böylece.

- Konuşma sırası şimdi bende. Artık sen beni dinleyeceksin. Hazır şu arılar varken arılarla ilgili bir çocukluk anı-mı anlatayım sana, dedi Abdullah.

Kulaklarımı dört açıp arkadaşımı dinlemeye başladım. Sabır ipinin ucunu kaçırır mıyım, diye kara kara düşünüyordum. Sağıma soluma bakınmaya başladım. Daha işin başında ellerimi kollarımı bağlamanın doğru olacağını düşünmüş olmalı ki hemen başladı anlatmaya.

- Küçük bir çocuktum. Yaz tatilinde anneanneme gittik. Şehirli bir çocuk, köy hayatına yabancısıdır. Sevdiği, merak ettiği şeyler olduğu kadar nefret ettiği ve yadırgadığı yönler de vardır köy hayatında.

- ...

- Bir gün merak ettiğim için bahçenin bir köşesinde duran kovanların yanına gittim. Arılar, çiçeklerin işine gelenlerine konuyordu. Uçuşuyor, toplantı yapar gibi kovanın ağzında fısıldaşıyorlardı. Kardeşim, korkusundan kovanlardan biraz daha uzakta duruyordu. Arılar beni toplantılarını dinleyen bir ajan olarak telakki etmiş olmalı ki etrafımda uçuşmaya başladı.

Ben, öküzleri sevke yarayan bir mudulu kovanların ağızlarına sokuyordum. Bunu çiçeklerden öz toplamaya çıkmalarına yardımcı olayım diye yapıyordum. Belki de onları rahatsız ediyordum. Arıların kimi kaçışıyor, kimi kovana giriyor, kimi güzel düşüncemi (!) gerçekleştiriyordu. Ben bunu yaparken bana çok kızan arılar, etrafımda uçuşlarını artırdılar. Bazıları, taarruz sortisine bile başlamıştı. Kurşun gibi vızılđıyor, bazıları sağa sola salladığım sopadan iğnelerini batırmak için fırsat kolluyordu.

İğneler, bir iki derken canımı acıtmaya başladı. Kardeşim, uzak olduğu için çoktan kaçmıştı. Ben kaçtıkça arılar arkamdan bir ordu gibi geliyor, diğer kovanlardan da sanki takviye alıyorlardı. Ama haksızlıktı bu. Bire on, yirmi... Silahını kullanan kullanana...

Kapıdan içeri kendimi zor attım; ama sen bana sor. Ev ahşaptı. Müstahkem kale kapılarını andıran kapıyı çocukluk gücümle kapatmaya çalışıyordum. Sonunda kapatmayı başardım; ama acıdan bağıryordum. Merdivenleri tırmanırken içeri sızan birkaç tane düşman, beni hâlâ kovalıyordu.

Bağırtıma anneannem koştı. Ne olduğunu kadın, anlayamamıştı. Çok şaşırılmıştı. Olanları anlatamadığım gibi bir yandan da ağlıyordum. Onun kızgınlığını ses tonundan allak bullak fark edebildim. Beni sedire yatırdığında bana baygınlık gelmek üzereydi. Anneannem, kolonya ile her yerimi ovuyor, iğne alan yerlerime yoğurt sürüyordu. Az sonra bahçede dolaşırken bu hale düştüğüm yalanını kalan takatimle uydurdum. Kadıncağz, bunu yutar mı hiç? Baygınlık tekrar gelmek üzereydi. Beni sıkıştırdı. Kesik kesik cümlelerle gerçeği anlatmak zorunda kaldım. Allah'tan arılara karşı bir alerjim yoktu. Hiç unutamıyorum bu anımı.

Ben, Abdullah Bey'i hakikaten hiç sıkılmadan dinledim. Belki de bu, olayın sonucunu çok merak ettiğim içindi. Yine dayanamadım ve sözü aldım ondan.

- Abdullah Bey! Bir dergide okumuştum: Bir böcek, düşmanına yüz derecede kaynamış su fıskırtıyormuş. Arıların da savunma silahı iğneleri var değil mi? Bu, bir tesadüf değildir. İğnelerini kullandıkları zaman arıların öldüklerini biliyor musun? Sen, bu iğneleri gerçekten hak etmişsin dostum, dedim

Başını sallayarak kabul etti, o da bunu. "Ne yaparsın? Çocukluk işte!" dedi. "Anlatmaya başlasan, senin bile kim bilir ne kadar çok afacanlıkların vardır." dedi bana.

- Mutlaka... Mutlaka, dedim başımı sallayarak.

- Sen, şimdi oraları karıştırma. Ben, bu arıları çok seviyorum. Çok çalışkanlar. Bal yaparlar. Hem kendileri yerler, hem de insanlara ikram ederek şifa dağıtırlar. Karşılığında hiçbir ücret talep etmezler. Afacan Abdullahlara karşı da silah kuşanırlar.

Ben, lafı yine yörüngesinden çıkartarak kendimi ele vermekten kurtarmıştım. Abdullah, yarı tebessümle başını çevirdi. Ben üzerine daha fazla gitmemek için yarın da Amasra'ya gitmeyi teklif ettim ona.

- Neden olmasın? Neyse gideriz her halde. Şuuraltı mıdır, nedir? Hani Freud kurmuş ya -sanki önceden yokmuş- seninle unutulmaz hatıraları tazeleriz yine. Kim bilir senin de ne afacanlıkların vardır hani. Bu sefer elimden kaçamayacaksın. Tamam mı, dedi o da.

Ben sadece başımı salladım ve herhangi bir açığının yakalanmasından korktuğum için kılavuzluk görevime tekrar başlayarak Amasra'yı şimdiden anlatmaya başladım bile.